

Guénon a Evola

Autor: Dr. Carlos Dufour

Představa jakési původní tradice byla diletantská od samého počátku. Nejprve je nutno vžít se do onoho renesančního ovzduší s italským zabarvením, do rostoucího luxusu a skvostných knížat, živě se zajímajících o kulturu a umění (řekněme tedy do lidí **Göringova** typu). Jednoho dne léta páně 1462 pověřil Cosimo Medicejský Marsilia Ficina, aby z řečtiny do latiny přeložil podivný rukopis. Jednalo o tzv. *Corpus Hermeticum*. Ficino věřil, že dílo opravdu sepsal Hermes Trismegistos a proto prý je přinejmenším tak staré jako Mojžíš. Byl by to tedy doklad prastaré moudrosti (resp. tradice), mimobiblické potvrzení křesťanství atd.

Kritickým zkoumáním filologa a hugenota Isaaka Causabona († 1614) však vyšlo najevo, že celý *Corpus* byl falzifikát a rozhodně ne prastarý! Jednalo se o novoplatónský kýč z prvního až třetího století našeho letopočtu. Mezi učenci tím byla představa jakési původní tradice odbyta jednou provždy. Takže když v roce 1921 na Sorbonně zamítli Guénonovu dizertaci, jednali naprosto správně, podle nejlepších pravidel francouzské akribie: „Proč tenhle Guénon věřil, že může jen tak znovuoživit zdiskreditovanou představu původní tradice a osvětlit tím hinduistickou nauku? A to v Paříži!“ Francie tehdy měla – jakožto vedlejší účinek Napoleonova egyptského tažení – řadu velice dobrých orientalistů.

Dobrozdání Sorbonny dopadlo drtivě. Guénon však strávil celý svůj život pokusem něco ze své víry zachránit. Bylo to chytré, asi jako kdyby dnes chtěl někdo hájit pravost Hitlerových deníků. Škoda, že Julius Evola (který se leccos naučil a dokonce trochu opisoval od Louise Rougiera) nakonec dopřál Guénonovi tolik sluchu. Nutno podotknout, že zpočátku byl k němu velice kritický a polemicky se tázal, zda Guénon věří, že tradice je správná kvůli její pravdě anebo jen na základě jejího stáří. Aby nasypal sůl do rány, připomněl jako by nic jednu ze tří

námitek Sorbonny proti Guénonovi. Sám Evola zrovna tehdy hodlal přesvědčit dva přední italské hegeliany (Giovanni Gentileho, který byl Mussoliniho mocným ministrem, a Benedetta Croceho, jenž tehdy „úřadoval“ coby trpěný disident), že on, mladý filosof Julius Evola, objevil tu nejlepší podobu idealismu: *il idealismo Magico*. Ani Croce ani Gentile nemohli brát horkou hlavu vážně. Dobře si to zapamatujeme! Teprve poté, co se Evola přesvědčil, že mu filosofická cesta zůstává definitivně uzavřená, objevil pro sebe báječný svět „Tradice“. Takřka jako cenu útěchy. Dosavadní výklad tradicionalismu se tím ale silně změnil. Stal se výplodem slabosti. Myslím, že tento příběh zčásti vysvětluje i Evolův zvláštní vztah k **Rosenbergovi**. Srovnáme-li začátek *Mythu* se začátkem Evolova *Imperialismo pagano*, uhodí do očí, že Ital chtěl vědomě zvěstovat nauku právě protikladnou.

Evola si dlouho myslel, že tzv. vyšší vrstva bytí (např. duch) má přednost, nezávislost a moc nad nižší (např. duše, tělo atd.). Což bylo zajisté vysvětlitelné jen jeho ontologickou obrazotvorností, rétorským efektem a [obecně] coby pouhý dozvuk křesťanské kultury v Evropě. Nietzsche by se něčemu takovému vysmál. Rovněž Rosenberg rázně odmítl jakékoli magické nazírání. A Nikolai Hartmann objasnil, že vyšší a hodnotné vrstvy bytí jsou slabší než ty spodní – a žádají si tudíž naší ochrany a obrany. Časem si Evola velice správně povšiml, že věci nemohou tak jednoduché, jak si představoval v mládí. Ohledně Guénona, magie apod. byl stále nedůvěřivější. V *Cammino del Cinabro* to doznává otevřeně; táže se, zda u japonských kamikadze nevládlo více duchovní síly než u spojenců: Avšak přesahuje-li duch sílu matérie, jak to, že spojenci nakonec stejně zvítězili? Ano, toto si tam může přechíst každý, nejedná se o žádná tajná sdělení. Jisté publikum však toto svědectví přehlíží, jen protože se mu nehodí do krámu. A kdyby Evola, ptám se svých čtenářů, kdyby Evola opravdu mohl provádět magické operace proti státníkům (jak jednou tvrdil v polemice proti italským pozitivistům) – proč tyto nadpřirozené síly nikdy nepoužil, aby zneškodnil Roosevelta, Churchilla a Stalina? Byla přece válka.

Dennodenně pak musel se svým ochrnutím bolestně zakoušet, že duchovní síly zможou méně, než dříve ubezpečoval. Psychologicky mu bylo pochopitelně nemyslitelné, aby prostě řekl: „Je mi to líto, lidi, protože jsem se naprosto mýlil. Představa ontologie coby pyramidy odshora dolů byla pro něho příliš zásadní. My ale musíme to, co čteme, pochopit. Protože si nehodláme nic namlouvat.“

Poznámka DP:

Nehodláme zde polemizovat s pádnou, ve své stručnosti však zároveň nutně hrubě zkreslující a tedy i nespravedlivou (totiž „nerovnovážnou“) kritikou (nemluvě o věcné chybě: „Pohanský imperialismus“ je starší než „Mýtus“, přestože v Říši vyšel později), zakládající se na pozitivisticko-realistické metodě, se kterou se daří vysvětlovat např. jev byronismu téměř výhradně z básnickovy „bolavé“ (zdeformované) nohy, což byl ve společnosti, v níž tanec stále ještě představoval jeden ze základních jejích výrazů, skutečně závažný nedostatek. Chceme Dufourovu kritiku naopak využít k připomenutí a promyšlení oné opačné „trychtýřovité“ ontologie. Pro ty, kdo nechtou v němčině, existuje slovenský překlad Hartmannových *Neue Wege der Ontologie* (Bratislava 1976). V češtině pak pro základní vhléd postačí *Místo člověka v kosmu* (Praha 1968) od Maxe Schelera, který tutéž myšlenku („Vyšší kategorie bytí a

hodnot jsou od počátku ty slabší“), ve své „Etice“ vyslovil ještě před Hartmannem. V „Místu“ se k ní na str. 88 vrací mj. takto: „To, co je prvotně prosté vší moci, vší účinnosti, je právě duch, a to tím více, čím ryzejší je duchem (...) Mocné je prvotně to, co je nízké, to nejvyšší je bezmocné. Každá vyšší forma bytí je v poměru k nižší relativně bez síly a neuskutečňuje se svými vlastními silami, nýbrž silami nižších forem (...) To nejmocnější, co na světě existuje, jsou silová centra anorganického světa, slepá vůči idejím, formám a tvarům (...) teprve člověk jako živá bytost vnáší do [živelného] světa onu přírodní zákonitost. (...) Za chaosem náhody a libovůle v ontologickém smyslu nestojí zákon, nýbrž je to chaos, který ční za zákonem formálně mechanického druhu.“ A jinde: „Jaká je to vzácná, šťastná náhoda, jestliže na tomto světě člověk dobré mravní vůle, který je zároveň moudrý, má i úspěch – jestliže dosáhne toho, co nazýváme historickou velikostí, tzn. podstatného vlivu na dějiny. Pomíjivé a vzácné jsou periody rozkvětu kultury v dějinách. Pomíjivá a vzácná je krása ve své křehkosti a zranitelnosti.“ Z těchto ukázek je již jasné, že jde o světonázor „náhody a nutnosti“ (Monod) minulého století, kde není již místa pro „neudržitelný ne-smysl tzv. teleologického světového názoru“ staletí předchozích. Poměr ducha vůči životu pojednává Scheler takto: „Duch ovšem může získat moc procesem sublimace, životní pudy mohou sice vstoupit do jeho zákonitosti a do struktury idejí a smyslu, kterou jim staví na oči, když je vede, a v průběhu tohoto vstupování a vnikání do jednotlivce a dějin mohou duchu propůjčovat sílu – avšak na počátku a původně nemá duch vlastní energii.“ Nacionálně-socialistická ideologie po usměrnění zastávala právě toto stanovisko, odtud její heslovité upřednostnění Života nad duchem.

Texty Carlose Dufoura tisknou novopravicové časopisy. Např. „Die Metaphysik Heideggers und Die Rätsel Der Seinsfrage“ v: *ELEMENTE der Metapolitik zur europäischen Neugeburt* č. 6/1998. Knižně mu vyšlo: *Das Wesen Des Systems: Polititische Radiographie; Inhärenz: Ontologische Untersuchungen zu Eigenschaften und Inhärenz* aj.

Ku „Corpusu“ viz vynikající zrcadlové vydání péčí Radka Chlupa: *Trismegistos, Corpus Hermeticum* (Praha 2007).

Poznámka k nadpisu * tímto slovem překládáme německé „*Richtigstellung*“.